

Flertal af danskerne er imod genindførelse af sodavandsafgiften

I 2013 blev sodavandsafgiften fjernet af et bredt flertal i Folketinget, men diskussionen om sodavandsafgiften er atter blusset op.ⁱ Denne analyse genbesøger derfor spørgsmålet om sodavandsafgiften og undersøger danskernes holdning til en mulig genindførelse af afgiften. Analysen viser, at et flertal af danskerne ikke ønsker en sodavandsafgift, og at mere end hver fjerde dansker vil handle mere ved grænsen, hvis sodavandsafgiften igen bliver en realitet.

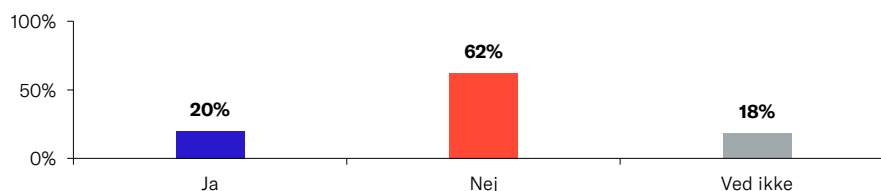
Sodavandsafgiften blev afskaffet under SRSF-regeringen i 2013 som en del af Vækstplan DK, der var en bred aftale hen over midten i dansk politik. Folketinget har løbende diskuteret, hvorvidt afgiften burde genindføres.ⁱⁱ Dansk Erhverv har i den forbindelse undersøgt danskernes holdning til en genindførelse af sodavandsafgiften, og hvilken effekt den vil have på danskernes grænsehandelsadfærd.

Analysen viser, at et flertal af danskerne er imod genindførelsen af en sodavandsafgift. Tallene viser samtidig, at det formentlig vil flytte en del af sodavandsforbruget fra danske butikker til de tyske grænsehandelsbutikker. Derudover viser tallene, at et flertal af danskerne ikke vil ændre deres forbrug af sodavand trods prisstigning som følge af en genindførelse af sodavandsafgiften.

Et flertal af danskerne er imod en genindførelse af sodavandsafgiften

Næsten to ud af tre danskere (62 pct.) ønsker ikke en genindførelse af afgiften, se figur 1. Det er dermed et flertal af danskerne, som afviser en sodavandsafgift, hvorimod blot hver femte dansker er fortalende for afgiften.

Figur 1: **Synes du, at Danmark bør genindføre en afgift på sodavand købt i Danmark?**

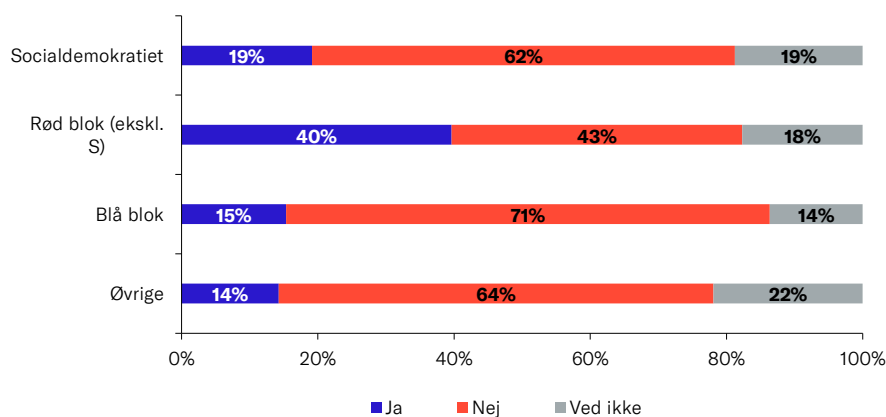
Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juli 2021.

Anm: n = 1.014.

Særligt socialdemokratiske vælgere og blå blok er imod en sodavandsafgift

Figur 2 nedenfor viser danskernes holdning til en sodavandsafgift på tværs af politiske skel. Modstanden mod en genindførelse af sodavandsafgiften er delvist robuste på tværs af politisk overbevisning. Næsten to ud af tre vælgere hos Socialdemokratiet (62 pct.) er modstander af en sodavandsafgift, hvor 71 pct. blandt blå blok er modstander af en sodavandsafgift, se figur 2.

Figur 2: **Synes du, at Danmark bør genindføre en afgift på sodavand købt i Danmark? Fordelt på politisk holdning.**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juli 2021.

Anm: n (Hele landet) = 1014. Variablen "politisk holdning" er dannet på baggrund af, hvilket parti de ville stemme på, hvis der var valg til Folketinget i morgen. "Øvrige" består af: "Parti eller kandidat uden for partierne", "Vil stemme blankt", "Har ikke stemmeret", "Vil ikke stemme", "Vil ikke svare" og "Ved ikke".

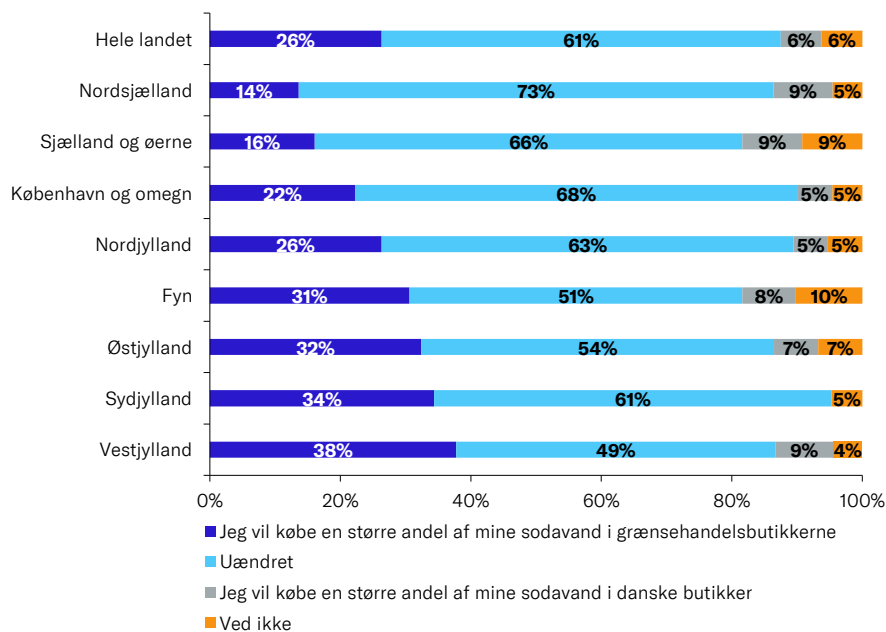
Sodavandsafgift risikerer at flytte forbrug til grænsen

Et flertal af danskerne er imod en genindførelse af sodavandsafgiften. Figur 3 viser, hvilken effekt det vil have på, hvor danskerne køber sodavand, hvis afgiften bliver en realitet.

Næsten fire ud af ti danskere (38 pct.) i Vestjylland vil købe en større andel af deres sodavand via grænsehandel, hvis sodavandsafgiften igen bliver en realitet, se figur 3. Det gælder ca. hver tredje dansker i Sydjylland (34 pct.), Østjylland (32 pct.) og Fyn (31 pct.). Det er særligt danskere tættest på grænsehandelsbutikkerne, som vil være mere tilbøjelige til at flytte sodavandsforbruget til grænsen, hvis der kommer en prisstigning i Danmark som følge af en afgift.

Samlet set er det mere end hver anden dansker, som vil have et uændret sodavandsforbrug, men hver fjerde dansker (26 pct) vil købe en større andel af deres sodavandsforbrug ved grænsen, hvis en sodavandsafgift igen indføres. Dermed risikerer en genindførelse af sodavandsafgiften at flytte forbrug fra danske butikker til grænsehandelsbutikkerne, hvilket omgår det danske pantsystem til skade for både klima og miljø.

Figur 3: Hvis en sodavandsafgift blev indført, hvilken effekt tror du, at det vil have på, hvor du køber din sodavand? Fordelt på landsdele.

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juli 2021.

Anm: n (Hele landet) = 528. n (Nordsjælland) = 22. n (Sjælland og øerne) = 87. n (København og omegn) = 130. n (Nordjylland) = 57. n (Fyn) = 49. n (Østjylland) = 74. n (Sydjylland) = 64. n (Vestjylland) = 45. Det er kun danskere, som drikker sodavand i en typisk uge, der indgår i figuren.

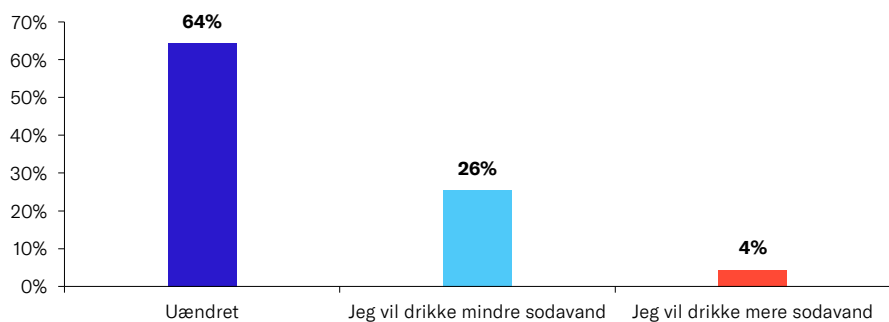
To ud af tre danskere, som regelmæssigt drikker sodavand, vil ikke ændre deres sodavandsforbrug, selvom sodavandsafgiften blev genindført

Figur 4 viser, hvilken effekt en sodavandsafgift vil have på forbruget af sodavand hos danskere, som drikker sodavand i en typisk uge. Figuren viser, at mere end to ud af tre (68 pct.) vil have et uændret forbrug eller større forbrug af sodavand, hvis en afgift på ca. 1,30 kr. pr. liter bliver genindført. Ca. hver fjerde dansker (26 pct.) vil sænke deres sodavandsforbrug ved en prisstigning som følge af en sodavandsafgift.

Tallene indikerer, at flertallet af de danskere, der jævnligt drikker sodavand, vil have et tilsvarende forbrug selv efter indførelsen af en sodavandsafgift.

Figur 4:

Forestil dig, at sodavandsafgiften på ca. 1,30 kr. pr. liter i gennemsnit bliver genindført i Danmark. Det ville betyde, at 10 rammer sodavand vil koste ca. 100 kr. ekstra. Hvilken effekt tror du, at det vil have på størrelsen af dit forbrug af sodavand?

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juli 2021

Anm: n = 528. Det er kun danskere, som drikker sodavand i en typisk uge, der indgår i figuren.

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 23. september 2021.

Om Dansk Erhvervs befolkningsundersøgelser

Norstat har på vegne af Dansk Erhverv foretaget en repræsentativ befolkningsundersøgelse af danskernes grænsehandel. Norstat har spurgt 1.000 danskere, som afspejler den danske befolkning på variablene køn, alder og region. Den maksimale stikprøveusikkerhed i en undersøgelse med 1.000 respondenter er +/- 3,1 pct. point. Usikkerheden er naturligvis større i de tabeller eller figurer, som bygger på færre respondenter.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående analysen kan ske til senioranalytiker Jakob Kæstel Madsen på jkm@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6079.

Noter

ⁱ Kilde: *Vækstplan DK er vedtaget*, Skatteministeriet, 28. juni 2013: <https://www.skm.dk/aktuelt/presse-nyheder/nyheder/vaekstplan-dk-er-vedtaget/>

ⁱⁱ Kilde: *Astrid Kragh om fjernet sodavandsafgift: ikke vores kop te*, DR, 19. januar 2015: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/astrid-kragh-om-fjernet-sodavandsafgift-ikke-vores-kop-te>, *Enhedslisten vil genindføre afgift på sodavand*, Finans, 19. januar 2015: <https://finans.dk/live/politik/ECE7370370/Enhedslisten-vil-genindf%C3%B8re-afgift-p%C3%A5-sodavand/?ctxref=ext> og *Diabetesforening vil genindføre sodavandsafgift*, Berlingske, 19. januar 2015: <https://www.berlingske.dk/samfund/diabetesforening-vil-genindfoere-sodavandsafgift>